voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 17 mei 2023

Openbaar

Onderwerp	Meerjarige agenda 2024-2028 | Regio Zwolle stapt door
Versienummer	1.0
Portefeuillehouder	P.H. Snijders | P. Guldemond
Informant	Niels van Oostveen
Afdeling	Concernstaf
Telefoon	(038) 498 06-29 20 93 04
Email	N.van.Oostveen@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	8.1.2 Het college versterkt de samenwerking op verschillende schalen om tot toekomstbestendige oplossingen voor maatschappelijke opgaven te komen
Begroting wijzigen	Nee
Dekking ten laste van	
Bijlagen	1. Meerjarige agenda 2024-2028- Regio Zwolle stapt door

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 De 'meerjarige agenda 2024-2028 Regio Zwolle stapt door' vast te stellen en daarmee in te stemmen met:
   1.1 De uitgangspunten van de samenwerking en de ambitie en de doelen van de agenda
   1.2 Deelname aan de uitvoeringslijnen
      1.2.1 Economie en arbeidsmarkt
      1.2.2 Duurzame groei en leefkwaliteit
      1.2.3 Communicatie en public affairs
2 De gemeentelijke bijdrage voor de Regio Zwolle vanaf 2024 bij het najaarsmoment 2023 te verwerken in de gemeentelijke begroting

Datum 10 mei 2023

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Klimaatbestendige groeiregio Zwolle

In Regio Zwolle werken we, 22 gemeenten, 4 provincies, ondernemers, onderwijs en maatschappelijke organisaties, samen aan brede welvaart voor alle huidige en toekomstige inwoners en ondernemers. Samenwerken maakt sterker. Dat blijkt ook uit de resultaten die we boeken. Sinds het bestaan van Regio Zwolle in 2011 is de samenwerking in de regio gegroeid. In het begin sterk relatiegericht met economie als speerpunt en vanaf 2018 heeft de samenwerking een schaalsprong gemaakt. Een nieuwe koers (op basis van de proeftuin Maak Verschil), waarin aanvullend op de economische samenwerking meer opgavegericht werd samengewerkt op de thema's arbeidsmarkt, bereikbaarheid, energie en leefomgeving. In 2020 werd de regionale samenwerking door het Rijk erkend en bekrachtigd met de Regio Deal, in 2021 werd de regio benoemd als NOVI-gebied en in 2022 aangewezen tot één van de 17 landelijke NOVEX-gebieden: de klimaatbestendige groeiregio Zwolle. Regio Zwolle wordt hiermee ook landelijk gezien als voorbeeld van een goed werkende samenwerking met een relatief lichte structuur.

Vitale regio zijn en blijven

Regio Zwolle is ambitieus; we willen een vitale regio zijn én blijven. De actuele en toekomstige vraagstukken op het gebied van economie, arbeidsmarkt, klimaat en duurzaamheid maken dat we stevig aan de slag moeten en de krachten moeten bundelen. Het goed afwegen en verknopen van vele, soms conflicterende belangen, naar een win-win situatie, vraagt om regionale afstemming en voor sommige onderdelen zelfs bovenregionale afstemming. Opgavegericht werken vraagt ook om coalities die passen bij de opgave zelf.

Duurzame groei in balans

Regio Zwolle staat voor duurzame groei in balans en wil zo ook bijdragen aan goed evenwicht tussen stad en platteland. Door met oog voor kwaliteiten en eigenheid van gebieden te zorgen voor nabijheid van werk en voorzieningen, een goede mix van woonsegmenten in de regio en beschikbaarheid van mobiliteit. Stad en platteland hebben elkaar hard nodig. Juist deze wederkerigheid maakt onze regio krachtig. In het belang van de inwoners van en de ondernemers in onze steden en plattelandsgemeenten is de regio bij uitstek de plek om ons aan elkaar te verbinden (overheid, onderwijs, ondernemers) en eensgezind en op basis van gelijkwaardigheid samen te werken aan de hoofdopgaven voor de komende jaren.

Regio Zwolle stapt door

Regio Zwolle stapt door naar een nieuwe fase. Deze nieuwe fase vraagt ook om een sterke agenda. In samenwerking met betrokken partners van de gemeenten, provincies, Economic Board Regio Zwolle, ondernemers en onderwijspartners is de meerjarige agenda voor Regio Zwolle ontwikkeld. Er zijn profielen aangeleverd, expertsessies georganiseerd, versnellingskamers uitgevoerd en interviews afgenomen. Met grote betrokkenheid is vele maanden actief samengewerkt. De klankbordgroep voor raden en staten organiseerde in januari 2022 een mooie bijeenkomst over regionale samenwerking en vervolgens is een eerste concept agenda besproken in het regiobestuur in februari. Daar is besloten tot een consulterende tussenstap voor zorgvuldige besluitvorming. Vervolgens hebben vier informatiebijeenkomsten voor bestuurders plaatsgehad, zijn de regionale bestuurlijke tafels geconsulteerd over de ambities en doelen in hun programma's en is de Raad van Advies Regio Zwolle

geraadpleegd. Hierbij waren ook de gemeentesecretarissen en directeuren aangesloten ter waarborging van de uitvoering.

Dit alles heeft geresulteerd in de meerjarige agenda die nu voorligt met daarbij een financiële paragraaf die past bij de ambities voor de komende jaren en tegelijkertijd rekening houdt met de financiële omstandigheden waarin gemeenten verkeren. Op deze manier blijven we recht doen aan de inhoudelijke ambities en kansen voor deze regio en is tegelijkertijd ruimte voor herijking over enkele jaren. In dit voorstel wordt de *meerjarige agenda 2024-2028 Regio Zwolle stapt door* nader toegelicht.

Beoogd effect
We willen een vitale regio zijn én blijven. De actuele en toekomstige vraagstukken op het gebied van economie, arbeidsmarkt, klimaat en duurzaamheid maken dat we deze opgaven gezamenlijk willen oppakken, zodat we duurzaam en in balans kunnen groeien.

Argumenten
1.1. De meerjarige agenda draagt bij aan onze doelstellingen op gebied van brede welvaart
In de *Meerjarige agenda 2024-2028 – Regio Zwolle stapt door* stellen we één perspectief vast, waar we de komende jaren aan werken. Een perspectief dat leidt tot een regio waar het goed wonen, werken, leren en recreëren is en blijft. Waar de brede welvaart blijvend op een hoger niveau ligt. Een basis om als één regio op te trekken naar het Rijk en Europa. We werken aan een duurzame en wendbare economie, een toekomstbestendige en flexibele arbeidsmarkt. Aan de klimaatbestendige inrichting van onze groei in de regio en duurzame bereikbaarheid van en in de regio.

1.2 De meerjarige agenda bouwt voort op de huidige samenwerking en is opmaat naar nieuwe samenwerkingsarrangementen met Rijk en Europa
De meerjarige agenda 2024 - 2028 bouwt voort op bestaande plannen en is de bezegeling van de gezamenlijke zoektocht naar oplossingen voor de transitievraagstukken. Hiermee bieden we enerzijds het hoofd aan de crises van nu en geven we anderzijds gestalte aan de transities die zowel de economie als de samenleving hervormen. De agenda is ook een opmaat naar nieuwe samenwerkingsarrangementen met het Rijk en Europa, zoals een nieuwe Regio Deal en de uitvoering van het NOVEX-gebied Regio Zwolle. Daarmee zetten we een stap voorwaarts: samen optrekken waar mogelijk en in samenwerking de slagkracht op de grote opgaven vergroten.

1.3 De agenda draagt bij aan voor de gemeente Zwolle belangrijke opgaven
Op de focusgebieden biedt de regionale samenwerking een belangrijke bijdrage aan het oppakken van onze stedelijke opgaven. De Human Capital Agenda biedt bijvoorbeeld een -reeds succesvolle- basis om een belangrijke slag te maken in het arbeidsmarktvraagstuk dat speelt op regionale schaal. Hiermee zorgen we er (ook) voor dat er op termijn zoveel mogelijk arbeidskrachten voor andere opgaven (zoals de toenemende zorgvraag, energietransitie, woningbouw, etc.) beschikbaar komen. Daarnaast biedt de regionale samenwerking, de schaal waarop langjarige afspraken met het Rijk kunnen worden gemaakt in het kader van onze ruimtelijke opgave in vervolg op de Verstedelijkingsstrategie. Het gaat dan bijvoorbeeld ook om het vervolg op het MIRT-bereikbaarheidsonderzoek, het vervolg op het programma Stedelijk Zwolle en een ruimtelijke economische visie die het mogelijk maakt om een gebalanceerde afweging te maken voor het ruimtegebruik van economische ontwikkeling in onze stad. Onze stad is hier onlosmakelijk een belangrijk onderdeel van en dit maakt ook, dat we aan alle onderdelen van de agenda mee willen doen.

1.4 De meerjarige agenda vormt de basis voor realisatie van twee focusgebieden: economie/arbeidsmarkt en duurzamegroei/leefkwaliteit

Deze agenda vormt de basis voor het maken van concrete afspraken voor de realisatie van onze doelen. Voor de periode van 2024 – 2028 zijn dit de focusgebieden:
1) Economie & arbeidsmarkt
2) Duurzame groei en leefkwaliteit.
De verdere verdieping en uitwerking van deze thema's volgt in de komende maanden via het jaarplan 2024 – 2025.

Daarnaast beschrijft de meerjarige agenda de inzet op het gebied van public affairs en communicatie, essentiële randvoorwaarden voor het behouden en uitbreiden van het sterke merk Regio Zwolle. De agenda is voorzien van een financiële paragraaf waarin de benodigde middelen voor de basisinfrastructuur (communicatie, public affairs en regiobureau zijn opgenomen) met daarnaast de middelen per pijler waar deelgenomen kan worden via de zogeheten Coalitions of the Willing.

Inhoudelijke lijnen van de meerjarige agenda

Regio Zwolle versterkt als duurzame regio zijn unieke landschappelijke kwaliteit, is innovatief en genereert blijvend welvaart en welzijn (brede welvaart) voor haar inwoners en ondernemers. De lijnen zijn uitgewerkt aan de hand van programmatische uitwerking op hoofdlijnen, betrokken partners en de wijze waarop het bijdraagt aan de Sustainable Development Goals. Er wordt langs genoemde lijnen op inhoud opgavegericht en programmatisch gewerkt:

1) Economie en arbeidsmarkt

Op het gebied van economie en arbeidsmarkt zien we het belang van het versterken van de internationale concurrentiepositie van Regio Zwolle door werk te maken van een duurzame en wendbare economie, waarbij we zorgdragen voor economische structuurversterking van alle gebieden in Regio Zwolle. Daarbij is het ook belangrijk richting te geven aan de transitie van de arbeidsmarkt en innovatie aan te jagen op het gebied van circulaire economie en energietransitie. We groeien naar een duurzame en wendbare economie waarin bedrijven ruimte hebben om te ondernemen en hun businessmodellen in de nieuwste transities en technieken kunnen door ontwikkelen.

De economie en arbeidsmarkt vergen regionale samenwerking, op het gebied van ruimtelijke keuzes en om een sterk regionaal ecosysteem met excellente ondernemersdienstverlening te bouwen. We zetten in op een toekomstbestendige en flexibele arbeidsmarkt, waarin maximale arbeidsparticipatie en arbeidsproductiviteit wordt nagestreefd en die het mogelijk maakt transities te realiseren. Een leven lang leren en inzet op leercultuur zijn daarbij kernbegrippen. De gevraagde bijdrage per inwoner van gemeenten en provincies is grotendeels investeringsbudget voor uitvoeringsprogramma's (Groei Vooruit, Ontwikkelfonds, Upgrade Jezelf, sectorale aanpak, ondernemersprogramma's etc.) voor inwoners en ondernemers uit de regio. Hierbij is ook sprake van een uitbreiding van de huidige activiteiten. Zo wordt bijvoorbeeld de sectorale aanpak verbreed naar tien sectoren en gaan de investeringsbudgetten voor ondernemersprogramma's bij economie omhoog. De gevraagde bijdrage van partners komt voor 90% ten goede aan investeringsbudgetten, bedoeld ter ondersteuning van inwoners en werkgevers.

2) Duurzame groei en leefklimaat

We zien het belang van het versterken van het functioneren en het leefkwaliteit van Regio Zwolle door te zorgen voor evenwichtige groei van de regio. Door ruimtelijke ontwikkeling te laten bijdragen aan het waarborgen en realiseren van een veilige (klimaat adaptieve), gezonde en duurzame leefomgeving. De

centrale opgave van het NOVEX-gebied Regio Zwolle is klimaat -adaptief groeien. Samen met het Rijk staan we voor de opgave om minimaal 50.000 woningen en 20.000 arbeidsplaatsen te realiseren in de periode tot 2040 in samenhang met een mobiliteitstransitie in onze dynamische en kwetsbare delta. Daarbij bewaken we met elkaar de balans tussen stad en land, verbinden de programma's en maken werk van vitale kernen. Kennisdeling en ontwikkeling is hierbij van groot belang. Samen staan we voor inclusief en duurzaam groeien met behoud van de leefkwaliteit en realiseren we een klimaatbestendige groeiregio Zwolle met behoud van ruimtelijke kwaliteit.
Dit doen we langs de lijnen van een zestal programma's: regionale sponsstrategie, ruimtelijke economische visie, stedelijk Zwolle, vitale kernen & gezonde buurten, landelijk gebied – groeien in balans en kennisdeling. Versterken van een goede bereikbaarheid van Daily Urban System (DUS) is daarbij ook van wezenlijk belang.

Ten opzichte van de lopende beleidsperiode is met de aanwijzing van de Regio tot NOVEX-gebied de noodzaak ontstaan om in samenhang te sturen op de ruimtelijke opgaven. Vanuit de NOVEX-status volgen ontwikkelprogramma's die moeten worden bemenst. De inzet hierop vraagt om uitbreiding van de uitvoeringskracht. De gevraagde bijdrage per inwoner van gemeenten en provincies bestaat uit uitvoeringsbudget voor de programma's en personele capaciteit.

1.5 De netwerksamenwerking blijft uitgangspunt als goed werkend landelijk voorbeeld
De Regio Zwolle kent een vorm van netwerksamenwerking en wordt ook landelijk gezien als voorbeeld van een goed werkende samenwerking. In het netwerk vindt de formele besluitvorming altijd plaats in de daartoe gelegitimeerde organen. Voor de gemeente Zwolle geldt dus, dat de gemeenteraad aan zet is en blijft, waar het gaat om de kaderstellende en budgetterende rol en het college binnen deze kaders stuurt op realisatie van de opgaven. Dit zal ook onder deze nieuwe agenda zo zijn. Stapsgewijs versterken we wel de sturing en governance van de Regio Zwolle door samen te kijken naar goede bestuurlijke vertegenwoordiging in het Regiobestuur, waarin alle partners zijn vertegenwoordigd. Thans neemt gemeente Zwolle al deel als voorzitter en wethouder Economie en arbeidsmarkt. In de Raad van advies zijn de burgemeesters van alle gemeenten vertegenwoordigd en de agendavorming voor het Regiobestuur wordt voorbereid in het Dagelijks bestuur, waarvan in beide gremia de burgemeester van Zwolle regiovoorzitter is.

2.1 De Financiële doorvertaling vindt plaats bij het najaarsmoment 2023
Deze meerjarige agenda is een perspectiefnota van Regio Zwolle waarvoor van alle partners een bijdrage wordt gevraagd voor de dekking van de begroting. Gemeenten wordt gevraagd om een bijdrage te leveren aan het basisprogramma inclusief de opgaven, zoals in de meerjarige agenda en begroting opgenomen. Met de bijdragen van provincies, Rijk en EU kan het uitvoeringsprogramma worden uitgebreid met bij de ambities passende projecten en activiteiten. Zo biedt de agenda ook een goede basis voor de aankomende vijfde tranche van de regiodeal.
Onder de basisorganisatie vallen: Public Affairs / lobby, communicatie, Regio Zwolle Bureau en kennis- en onderzoek. Daarnaast wordt gevraagd om een bijdrage in de opgaven (in coalitions of the willing): economie en arbeidsmarkt, duurzame groei en leefomgeving, bereikbaarheid Daily urban system (DUS). Hier gaat de bijdrage gericht ingezet worden op de genoemde programma's en projecten.

De basisorganisatie/-infrastructuur en alle benoemde opgaven op de focusgebieden zijn voor de stad Zwolle relevant. Met de Zwolse bijdrage zullen we ook investeringen die onder andere begrotingsdoelen in de afgelopen jaren al door de gemeente Zwolle werden gedekt onder kunnen brengen in deze bijdrage. Voorbeelden hiervan zijn de cofinanciering in projecten onder de regiodeal (waaronder de Human Capital Agenda), inzet op Public affairs, inhuizing van het Regio Zwolle bureau

etc. De financiële bijdrage hiervoor van de gemeente Zwolle zal bij het najaarsmoment worden verwerkt in de meerjarenbegroting van de gemeente. Bij deze verwerking worden ook de huidige inzet en mogelijke synergievoordelen voor de gemeente Zwolle in de Regio betrokken.
Een nadere toelichting van de regiobegroting en doorvertaling is onder Financiën opgenomen.

Risico's

1.1 Voor de realisatie van alle doelen is de bijdrage van alle partners nodig

De Regio Zwolle kent inmiddels een groot aantal partners in een groot gebied, dat is uitgespreid over vier verschillende provincies. Alle partners hebben zich in regiobestuur verband geschaard achter deze agenda. Dit is een prestatie van formaat, maar de financiële bijdrage van provincies kan pas in het najaar helder worden. Wanneer de bijdrage van partners uiteindelijk lager zal zijn, dan waarin de begroting rekening mee is gehouden, dan zal de uitvoerbaarheid van de agenda onder druk komen te staan. Er wordt nog een uitwerking gemaakt van deze agenda en tweejaarlijks is er een mogelijkheid de begroting en uitvoeringsagenda te herijken. Hierdoor is enige ruimte ingebouwd om de ambities indien nodig bij te kunnen stellen.

2.1 Onzekerheid over het financieel perspectief

Voor alle partners in de Regio Zwolle geldt, evenals voor het Rijk, dat het financieel perspectief onzeker is. Tegelijkertijd zijn de gezamenlijke opgaven groot. Bij de nadere uitwerking van de uitvoeringsagenda kan rekening worden gehouden met een eventuele bijstelling van het financieel perspectief. Het ambitieniveau zal dan echter ook aangepast moeten worden.

Financiën

De regionale begroting is opgebouwd aan de hand van drie soorten van inkomsten: bijdragen van gemeenten, provincies, het Rijk en EU. Om de inkomsten goed te kunnen richten is een kostenbegroting opgesteld. In de bijlage 2 bij deze nota zijn deze samengevat en nader toegelicht.
In de huidige gemeentebegroting is tot nu toe rekening gehouden met een raming van een structurele bijdrage aan Regio Zwolle van € 323.567 (opgebouwd uit 132.068 inwoners x € 2,45 = € 323.567). Daarnaast is tot en met 2023 rekening gehouden met een meerjarige incidentele bijdrage voor de Human Capital Agenda (€ 1,80 per inwoner) van € 237.722.
In het structurele perspectief van onze begroting is dus al rekening gehouden met een bedrag dat ongeveer gelijk is aan de basisbijdrage van de nieuwe agenda. De budgetten voor opgavegericht (economie, arbeidsmarkt (voorheen Human Capital Agenda), duurzaam groeien en leefkwaliteit en versterken bereikbaarheid DUS) worden meerjarig incidenteel gevraagd voor 2024 t/m 2027. Deze bijdragen komen uit op circa € 600.000 in 2024; € 680.000 in 2025; € 750.000 in 2026 en € 800.000 in 2027. De exacte bedragen worden bij het najaarsmoment in de begroting 2024 verwerkt. Na twee jaar wordt de agenda herijkt, omdat met uitvoeringsplannen van twee jaar wordt gewerkt. De bijdrage voor de opgaven kan dan wijzigen.

Communicatie

De agenda is tot stand gekomen in samenwerking met betrokken partners van de gemeenten, provincies, Economic Board Regio Zwolle, ondernemers en onderwijspartners. De ondernemerskoepels VNO NCW en MKB Nederland Regio Zwolle hebben middels een brief van 1 mei 2023 extra bekrachtigd dat zij de agenda onderschrijven, deze brief is naar alle colleges en raden verstuurd. De klankbordgroep voor raden en staten organiseerde in januari 2022 een mooie bijeenkomst over de regionale samenwerking en middels bijeenkomsten in mei zijn raden en staten nogmaals geïnformeerd over de agenda.

Datum 10 mei 2023

Participatie met de achterban van alle netwerkpartners vindt plaats vanuit de programma's en projecten die onder deze agenda tot stand komen.

Vervolg
Het regiobestuur heeft de meerjarige agenda vrijgegeven voor bespreking in colleges, raden en staten. Voor gemeenten en provincies geldt dat het de bedoeling is om meerjarige financiering te verwerken in de eigen begrotingen (vanaf 2024) en daarmee de gevraagde bijdrage op te halen. Iedereen kan instappen op de uitvoeringslijnen c.q. opgaven. Dit naar eigen keuze. Ieder college zal dit naar eigen inzicht verwerken in de eigen processen om te komen tot besluitvorming. Het verzoek is om voor 15 juli 2023 de besluiten van colleges van B&W en raden te communiceren aan het Regio Zwolle Bureau. De provincies doorlopen een eigen proces richting de staten op een later moment, najaar 2023.

In de periode tot september 2023 werkt het Regio Zwolle Bureau door aan de ontwikkeling van een jaarplan 2024 - 2025. Daarin wordt een concretisering op ambitie, doelen, activiteiten, betrokken partners en beoogde mijlpalen verwacht. Onderdeel van deze uitwerking is ook het voorstel om te komen tot een goed werkend netwerk en bijbehorende sturingsprincipes (governance) met een zorgvuldige afweging om te komen tot de juiste representatie van alle betrokken partners. Dit is vlak na het zomerreces gereed en zal dan voorgelegd worden aan het regiobestuur.

Na het vrijgeven van het jaarplan 2024 – 2025 kunnen alle overheidspartners commitment ophalen bij colleges. Daarmee wordt de uitvoeringsopdracht van Regio Zwolle voor de komende vier jaar vastgesteld. Na twee jaar wordt de uitvoering geëvalueerd en waar nodig bij gesteld. Het besluit op de uitvoeringsopdracht dient gerealiseerd te worden voor 1 december 2023. Regio Zwolle bureau legt vervolgens verantwoording af over de behaalde resultaten, de bestede middelen en eventuele bijsturing van de activiteiten. Dit gebeurt via een vaste cyclus met rapportages. In de uitvoering wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze de andere partijen investeren.

Om de komende jaren alle doelstellingen uit de Meerjarige agenda te verwezenlijken zijn onderlinge samenwerking én samenwerking met het Rijk en Europa van groot belang. Onze regionale ambities en opgaven worden geraakt door het Rijk en Europa, niet alleen door beleid en via wet- en regelgeving. Landelijke en Europese programma's kunnen ook fungeren als vliegwiel om de maatschappelijke opgaven uit de agenda op te pakken en tot (in)directe investeringen leiden. Regio Zwolle zet daarom parallel aan het proces van de meerjarige agenda actief in op Public Affairs bij het Rijk en in Europa.

Openbaarheid
Deze nota is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer

Datum 10 mei 2023